

Primul îngheț sosește tot mai târziu: cum afectează iernile mai scurte agricultura în țara noastră

Автор(и): агроном Роман Рачков, Българска асоциация по биологична растителна защита

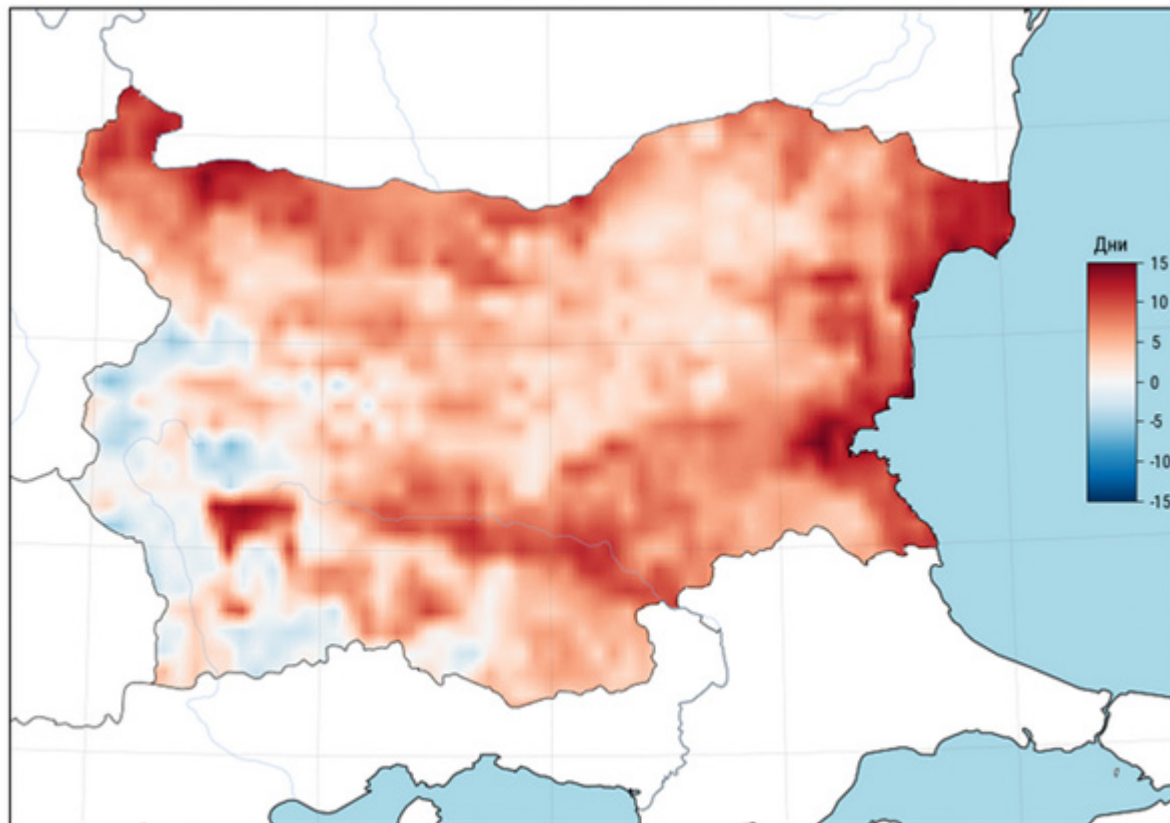
Дата: 27.11.2025 Брой: 11/2025

Zilele geroase în țara noastră sosesc cu până la două săptămâni mai târziu. Acest lucru oferă o șansă pentru recolte mai bune și o a doua cultură. Agronomul Roman Rachkov comentează modul în care această schimbare afectează culturile agricole din țara noastră și agricultura noastră în ansamblu, care sunt aspectele pozitive, există riscuri și consecințe negative, precum și modalități de adaptare la aceste schimbări climatice.

Datele din analizele climatice arată clar o decalare a primelor înghețuri în Bulgaria – în majoritatea regiunilor țării, temperaturile sub zero grade apar în prezent cu 5 până la 15 zile mai târziu comparativ cu sfârșitul

secolului XX. În practică, aceasta înseamnă că iarna ca anotimp în țara noastră este mai scurtă, în timp ce vara și toamna sunt prelungite.

Източник: CERRA/Copernicus, обработка: Климатека (Асен Ненов).

Hartă: Cu roșu sunt zonele unde primele înghețuri apar mai târziu comparativ cu sfârșitul secolului XX, iar cu albastru – locurile unde valul de frig sosește mai devreme.

Cel mai vizibil, aceste schimbări sunt observate de-a lungul coastei Mării Negre și în Valea Traciei, în timp ce în regiunile muntoase, schimbarea este minimă.

Iarna se retrage: primele înghețuri cu până la două săptămâni mai târziu

Sezonul estival în țară se prelungește, toamna se decalează, iar primele zile geroase sosesc mai târziu. Într-o mare parte a țării, primele temperaturi sub zero grade se decalează cu 5–15 zile mai târziu comparativ cu anii '80–'90.

Zonele cu cea mai mare decalare în timp – cu 10 până la 15 zile – sunt: coasta Mării Negre (în special partea de Nord) – cea mai vizibilă întârziere, probabil datorită apei marine mai calde care reține căldura; Valea Traciei – cu un sezon de toamnă prelungit; Bulgaria de Sud (incl. regiunile Haskovo și Kardzhali)

O decalare moderată (+5–10 zile) este observată în Bulgaria de Nord și Centrală – valul de frig sosește cu aproximativ o săptămână mai târziu, precum și în Câmpia Sofiei și Subcarpați.

Aproape nicio schimbare sau o răcire mai timpurie este observată în regiunile înalt montane (Rila, Pirin, Stara Planina) – decalare minimă sau stabilitate în apariția temperaturilor negative; în unele părți ale Bulgariei de Vest – probabil datorită efectelor microclimatice locale, cum ar fi câmpiile înalte cu condiții bune pentru inversiuni și cețuri, și, în consecință, scăderi ale temperaturilor matinale.

Se poate rezuma că schimbarea perioadei de răcire este extinsă și semnificativă din punct de vedere climatic — într-o mare parte a Bulgariei, zilele geroase sosesc cu cel puțin una până la două săptămâni mai târziu. Acest lucru duce la: ierni mai scurte, o perioadă mai lungă fără îngheț și un sezon de creștere mai lung pentru plante.

Agronomul Roman Rachkov: Înghețurile târzii sunt o șansă pentru recolte mai bune în țara noastră

Schimbările climatice sunt periculoase pentru agricultură nu atât din cauza creșterii temperaturilor medii, cât din cauza imprevizibilității crescute și a frecvenței fenomenelor extreme. În acest context, apariția mai târzie a primelor înghețuri de toamnă din ultimii ani poate fi văzută ca o tendință pozitivă pentru agricultura din țara noastră.

Evolutiv, culturile originare din zona temperată își încheie vegetația nu datorită apariției frigului, ci datorită scurtării zilei.

Odată cu schimbarea observată, culturile tipice pentru Bulgaria, cum ar fi ardeii și vinetele, care altfel se dezvoltă ca plante perene în centrele lor de origine, vor continua să rodească, oferind fermierilor o șansă pentru recolte și venituri suplimentare. Pentru culturile de câmp, un sezon de creștere mai lung înseamnă posibilitatea de a planta și cultiva o a doua recoltă de cereale – tradițională pentru țara noastră. De exemplu, după recoltarea grâului în iulie, se poate cultiva sorg din soiuri cu sezon scurt de creștere (ex. 90 de zile), ceea ce înseamnă că sorgul ar putea fi recoltat la începutul lunii octombrie.

Soiurile târzii de struguri vor putea acumula mai mult zahăr în boabe, ceea ce înseamnă, de asemenea, venituri mai mari.

Mai puțină zăpadă, mai multe riscuri

Problema pentru plante și agricultură ar putea să nu fie iarna mai scurtă, ci lipsa zăpezii.

Conform datelor din 2023, o tendință clară de încălzire a fost observată în Bulgaria în ultimele trei decenii. Temperatura medie a iernii a crescut cu aproximativ 0,6 °C pe bază sezonieră, iar în ultimul deceniu, rata de încălzire s-a accelerat de două până la trei ori. Aceasta indică o intensificare a schimbărilor climatice și manifestări din ce în ce mai frecvente de vreme neobișnuit de caldă în lunile de iarnă.

Se observă, de asemenea, o reducere a numărului de zile cu strat de zăpadă, precum și a așa-numitelor zile de gheață, când temperaturile rămân constant sub zero. Perioadele reci devin mai scurte și nu ating valorile minime caracteristice sfârșitului secolului XX.

Zilele insuficiente de frig au un impact tangibil asupra agriculturii. Multe culturi, în special cerealele de iarnă, depind de un anumit număr de zile cu temperaturi scăzute, care le ajută dezvoltarea normală. Când această perioadă este scurtată sau absentă, plantele nu trec prin faza necesară de latență și călire, ceea ce le face mai vulnerabile la valuri bruște de frig sau înghețuri de primăvară.

Dacă nu există suficientă zăpadă și precipitații, va exista mai puțină umiditate în soluri. Combinat cu lipsa zilelor reci în timpul iernii, acest lucru va duce la randamente mai scăzute în pomicultură.

Conform unui studiu cu date de la 8 stații meteorologice din Bulgaria până în 2018, ultimul îngheț de primăvară apare mai devreme în ultimele decenii. Acest lucru poate crea un risc pentru plante: dacă vegetația a început deja, înghețurile de primăvară duc la înghețare și la o pierdere totală a recoltei, ceva ce am observat anul acesta în unele regiuni ale țării.

Cu toate acestea, plantele posedă capacitatea de a se adapta la schimbări ritmice. Grâul, originar din Mesopotamia (Irakul de astăzi), este dovada că culturile se pot adapta la condiții mai calde și mai uscate — un mesaj important pentru viitorul agriculturii în țara noastră. Adaptarea la schimbări nu este problema; problema constă în fenomenele extreme care nu au ritmicitate. Nimic nu le poate fi aplicat, cu excepția asigurării obligatorii a culturilor. În orice caz, o rotație complexă a culturilor cu plante diferite ar fi mai stabilă și mai durabilă comparativ cu sistemul nostru agricol actual.

Iernile din Bulgaria se scurtează, iar primele înghețuri apar din ce în ce mai târziu — în special de-a lungul coastei Mării Negre și în regiunile sudice. O tendință care aduce și beneficii: sezonul de creștere mai lung oferă o șansă pentru o a doua recoltă, dar necesită și noi abordări în gestionarea solului și a resurselor de apă. Adaptabilitatea plantelor este dovedită, dar adaptarea agriculturii depinde de deciziile pe care le luăm astăzi.

Материалите използвани в публикацията са от:

1. climatebook.gr
2. <https://www.climateka.bg/zashto-zimite-ne-sa-tova-koe-byaha-pressclub/>
3. CARACTERISTICI ALE PRIMELOR ȘI ULTIMELOR APARIȚII DE ÎNGHEȚ ȘI DURATA SEZONULUI FĂRĂ ÎNGHEȚ ÎN BULGARIA, 2021